

Інтерактивне навчання в системі особистісно-орієнтованих технологій

Лов'янова І.В. Криворізький державний педагогічний університет.

Одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні згідно з державною національною програмою “Освіта” є формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного й морального здоров'я. Розв'язання цього завдання передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту й методів навчально-виховного процесу, спрямованого саме на розвиток особистості учнів.

У зв'язку з цим педагоги й психологи все помітніше усвідомлюють гостру потребу у створенні та реалізації особистісного підходу до учня як одного із принципів організації навчально-виховної роботи, що обґрунтовується сучасною психологією й педагогікою. Такий підхід має сприяти більш цілеспрямованому, гармонійному розвитку особистості школяра як громадянина творчого, професійно діючого працівника. Розробка особистісного підходу – дуже складна теоретична й практична проблема. Її складність зумовлена перш за все тією обставиною, що особистість є чи не найскладнішим утворенням у світі й одночасно – суб'єктом перетворення цього світу і самого себе. Особистісний підхід – це певний методологічний інструментарій, розробка якого має спиратися на синтез видобутих психологічною та педагогічною науками закономірностей будови, функціонування та розвитку особистості.

Розв'язання проблеми побудови та запровадження особистісного підходу не слід розглядати спрощено, як таке, для якого достатньо лише узяти вже існуючі в науці принципи та знання про особистість, її розвиток, засоби його стимулювання й штучно об'єднати їх у певну сукупність теоретико-практичних понять і методів. З огляду на стан дослідження проблеми особистості у сучасній психології та педагогіці майже всі необхідні й можливі психолого-педагогічні компоненти особистісного підходу потребують подальшого

суттєвого опрацювання або корекції у різних аспектах і узгодження один з одним у цілісному контексті.

Проаналізуємо існуючі різноманітні технології з точки зору їх належності до особистісно-орієнтованих.

- Так, **вальдорфська педагогіка** є однією з різновидів утілення ідей “гуманістичної педагогіки”. Вона може бути охарактеризована як система самопізнання й саморозвитку індивідуальності при партнерстві з учнем.
- **Методика Марії Монтессорі** є теж моделлю особистісно-орієнтованого підходу до навчання й виховання.
- **Групова форма навчальної діяльності** виникла як альтернатива існуючим традиційним формам навчання. В їх основу покладено ідеї Ж.-Ж.Руссо, Й.Г.Песталоцці, Дж.Дьюї про вільний розвиток і виховання дитини.
- В основу **системи розливатального навчання** покладено уявлення про розвиток дитини як суб’єкта особистої діяльності.
- **Робота над навчальним проектом** – практика особистісно-орієнтованого навчання в процесі конкретної праці учня, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів.
- **Сутність технології колективного творчого виховання** – формування особистості в процесі роботи на користь інших людей; в організації певного способу життя колективу, де все ґрунтується на засадах моральності та соціальної творчості.

Як бачимо, призначення особистісно-орієнтованих технологій полягає в тому, щоб підтримувати та розвивати природні якості дитини, її здоров’я та індивідуальні здібності, допомагають у становленні її суб’єктності, соціальності, культурної ідентифікації, творчої самореалізації особистості.

В останні роки, в пошуках побудови такого навчання, у якому процес пізнання став би цікавим і визначальним як для вчителя так і для учнів, почалася розробка ще одного напрямку – навчальний діалог. Сьогодні

потребує удосконалень, з'являється новий підхід – інтерактивне навчання. У літературі інтерактивне навчання визначається як навчання, занурене у спілкування, яке зберігає основну мету й зміст освітнього процесу, проте видозмінює форми із транслуючих на діалогові, тобто засновані на взаєморозумінні та взаємодії. Такий підхід до визначення поняття дає підстави передбачати, що інтерактивне навчання дозволить реалізувати суб'єкт-суб'єктний підхід в організації навчальної взаємодії, формувати активну пізнавальну позицію учнів.

Ми у своїй роботі ставимо завдання дослідити процес упровадження інтерактивного навчання в практику роботи школи як одну з дидактичних умов ефективного формування інтелектуальних рис особистості. У літературі, присвяченій технологіям інтерактивного навчання, достатня увага приділяється:

- 1) умовам упровадження технології, як педагогічним (що торкаються організації діяльності всього класу) так і психологічним (які коригують роботу певної групи, впливають на конкретну особистість);
- 2) задачам, поставленим перед технологією, які поділяються на зовнішні (результат розв'язання яких у значній мірі піддається аналізу) і внутрішні (результат яких може бути пролонгований у часі);
- 3) здійсненню технологій у мікрогрупах і малих групах.

Порівняно з іншими технологіями, інтерактивне навчання достатньо нова й, потребує додаткового дослідження й обґрунтування, технологія, яка за своїми характеристиками може виявитися тим фактором, який оптимізує сутність і структуру педагогічної взаємодії. Перспективним, на нашу думку, може стати дослідження ролі інтерактивного навчання у розвитку особистісної рефлексії конкретного учня, формуванні ціннісно-орієнтаційної єдності мікрогрупи, підвищеної пізнавальної активності класу. Що у свою чергу має підкреслити необхідність і творчість даного напрямку педагогіки.